

نقش دانشنامه

هاشمی نژاد درباره اهمیت تدوین دانشنامه برای کرمان با اشاره به تجربه شخصی خود در این زمینه می‌گوید: «حوزه فعالیت من هنر است و وقتی احساس کردم در حوزه هنر کرمان باید کاری انجام شود، تلاش کردم آن را به سمت تدوین یک دانشنامه هنری ببرم، اما متأسفانه نه در دانشگاه و نه خارج از آن، امکان اجرای چنین کاری فراهم نشد؛ به همین دلیل خودم این کار را انجام دادم». او توضیح می‌دهد که حاصل این تلاش بیشتر به عنوان یک کار پایه‌ای قابل استفاده است: «کاری که انجام دادم در حد یک مطالعه اولیه است؛ چیزی شبیه یک طرح پایه که هر کسی بخواهد هنر کرمان را بشناسد می‌تواند از آن شروع کند». به گفته او، هرچند مقالات متعددی درباره کرمان نوشته شده، اما هنوز شناختی منسجم از فرهنگ این منطقه در حوزه‌های مختلف وجود ندارد و دانشنامه‌ها می‌توانند در ایجاد چنین تصویری مؤثر باشند. هاشمی نژاد در عین حال تأکید می‌کند که دانشنامه‌ها معمولاً منابع پژوهشی پایه‌ای محسوب نمی‌شوند، اما برای معرفی جامع و نسبتاً روشمند یک حوزه نقش مهمی دارند. او توضیح می‌دهد: «ما هنوز شناخت دقیقی از کرمان نداریم در اثری که اخیراً در حوزه تاریخ هنر کرمان نوشتم متوجه این کمبود شدم». هاشمی نژاد معتقد است این کمبود شناخت حتی در حوزه‌هایی که کرمان در آن‌ها شهرت دارد نیز دیده می‌شود: «اگر من جای کسانی بودم که در حوزه فرش کار می‌کنند، چه در بخش اقتصادی و چه هنری، روی فرش صفوی کرمان سرمایه‌گذاری می‌کردم، نه فرش قاجار. این نشان می‌دهد شناخت درستی وجود ندارد و به همین دلیل هم بارها شکست می‌خورند».

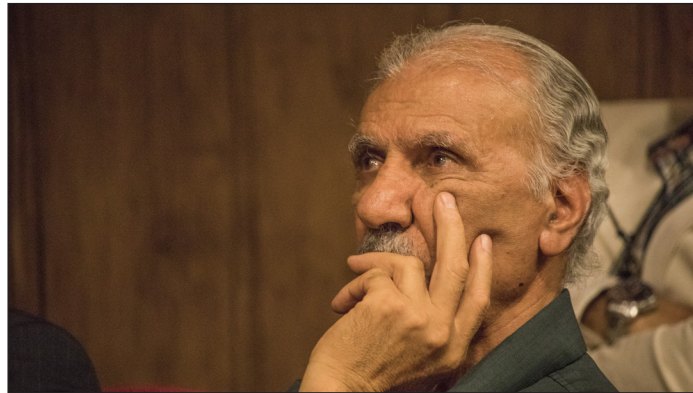
پاسداشت یک مسیر خودساخته

از هاشمی نژاد درباره انتخابش به عنوان برنده جایزه ادبی هنری صبا پرسیدیم. او در پاسخ می‌گوید: «افراد وقتی فعالیتی انجام می‌دهند، طبیعتاً دوست دارند کارشان دیده شود. هرکس بگوید چنین تمایلی ندارد، حرف بی‌ربطی زده است. اما هیچ‌کس برای جایزه کار نمی‌کند». هاشمی نژاد می‌گوید که ورودش به دانشگاه از نظر روحی تجربه‌ای تکان‌دهنده بود: «بدترین ضربه‌ای که خوردم زمانی بود دیدم دانشگاه پر از افرادی است که اهداف دانشگاهی ندارند زیرا ما بیش از ظرفیت جامعه دانشگاه داریم. بنابراین مجبوریم بیش از ظرفیت جامعه دانشجو داشته باشیم و به تبع آن استاد؛ و این چرخه‌ای معیوب است که نتیجه‌ی آن سطحی کردن مقوله‌ی آموزش و پژوهش است. البته تکیه من در رشته‌های علوم انسانی و هنر است. او درباره جایزه می‌گوید: «اینکه آدم دیده شود و کارش مورد استفاده قرار بگیرد، خوب است. یکی از اهداف جوایز هم همین است که فعالان یک حوزه را به جامعه معرفی کنند. خوشحالم کسانی کارهای من را دیده‌اند و آن‌ها را مفید دانسته‌اند. این‌ها جزو افتخارات هر کسی است که در این حوزه‌ها فعال است».

دانشگاه شهید باهنر کرمان

یادداشت آقاباسی به بهانه اهداء جایزه صبا به هاشمی نژاد:

جست‌وجوی بی‌وقفه حقیقت
و همه‌جانبه‌نگری

یافته است.

من به درستی نمی‌دانم که در حوزه‌ی مطالعات خوشنویسی اکنون در کشور ما به راستی چند مرجع قابل اتکا وجود دارد، اما می‌دانم که هاشمی نژاد از این نظر پیشرو و تا حد زیادی بی‌همتاست. او اکنون به زیبایی‌شناسی خط در این سرزمین شخصیت و اعتبار قابل توجهی داده است و این از اقبال متخصصان این رشته از نوشته‌های او پیداست. ضمن این که احاطه او از حوزه‌ی خط نیز فراتر می‌رود و به تاریخ نگاری هنر و فرهنگ نیز کشیده می‌شود... شرکت در سمینارها، ارائه‌ی مقاله‌ها و استقبال از پژوهش‌های او و پذیرش او در بالاترین سطوح علمی موید این نکته است.

هاشمی نژاد با زحمت بسیار و در فضایی که خوشنویسی را صرفاً هنری قدسی می‌دانستند که بردامن کبرپایی هنرمندانش گردی نمی‌نشیند، توانست با دیدگاهی علمی و این جهانی به اشخاص و دستاوردها بنگرد و راهی بگشاید که فراتر از تعارف‌های معمول و الزامات مرید و مرادی آنها را به بوته و محک نقد بیازماید و ای بسا اشکالات کار پژوهشگران داخلی و خارجی را نشان دهد و پای نقد را به پژوهش‌ها بکشد و نشان دهد که تاختن در این میدان‌ها چندان هم آسان نیست و ذهنی پویا و نقاد و مطلع و شجاعی بی‌بدیل می‌طلبد که دور از مصلحت‌اندیشی‌ها به حقیقت وفادار باشد و سره را از ناسره جدا کند.

دشواری این کار، گاه بر زندگی هنرمند سایه می‌افکند و آن را دچار تلاطم و تشویش می‌کند و اگر طبعی بلند و اراده‌ای استوار در کار نباشد، ناگزیر به حرمان و احساس غبن و حتی شکست و افسردگی می‌انجامد. تعدد نوشته‌ها و آثار هاشمی نژاد نشان می‌دهد که او در این حوزه گرفتار چنین آفاتی نشده و همواره انگیزه‌ای والا تر او را به حرکت در آورده است. هر چند که این پیگیری گاه به رنج و ستیز بر سراسر اصول می‌انجامد، اما آگاهی بر حقیقت، خود پاداشی است که با هیچ پاداش و جایزه‌ای قابل قیاس نیست.

هاشمی نژاد در میان سالی به درجه‌ای بلند رسیده که نمی‌توان او را نادیده گرفت. من که سال‌ها شاهد تلاش او و دوست

و همکار او بوده‌ام بر همه‌جانبه‌نگری، تلاش برای یادگیری، جستجوی بی‌وقفه‌ی حقیقت و رفتن به راه‌های دشوار شهادت می‌دهم. او در عرصه‌ی مطالعات زیبایی‌شناسی و خوشنویسی و پژوهش‌های هنری، به شهادت کتاب‌ها و مقاله‌هایش، هم اکنون جایگاه مهمی در کشور را به خود اختصاص داده است.

یکی از ملاک‌های سنجش هنرمندان و مشاهیر و مفاخر یک شهر این است که شما ضمن تأثیرگذاری بر حوزه‌ی تخصصی خود در آن شهر تا چه اندازه در سطح کشور مطرح و موثر هستید. یکی از مشهورترین و البته مهم‌ترین تعزیه‌خوان‌های تکیه دولت در عهد ناصری میرزا غلامحسین کرمانی است. معلوم است که او در شهر خود بلند پایه بوده که توانسته به چنین مرتبه‌ای برسد.

میرزا آقاخان که در همان عهد به مقام بالایی در روشنفکری ایران رسید، در زمان تلمذ خود در محضر ملا محمد جعفر، ادیبی شایسته و شمع محافل ادبی کرمان و بعداً اصفهان بود. قطعاً در آن زمان، در این محافل بزرگان دیگری هم حضور داشتند که امروز نامی از آنها نمانده است. آن چه او را به مقام بالایی رساند و جاودانه کرد، اشتها او در بردسیر یا کرمان نبود، بلکه شهرت و تأثیری بود که حتی از مرزهای ایران هم فراتر رفت و متأسفانه سر او را هم بر باد داد.

ما همین امروز هم چنین افرادی زیاد نداریم و هاشمی نژاد یکی این افراد است. او ضمن این که در همین شهر کار هنری کرده و به تربیت هنرجویان و دانشجویان پرداخته و خودش نیز آثار دلپذیری در خوشنویسی ارائه و در نمایشگاه‌ها عرضه کرده، از مرزهای شهر و استان فراتر رفته است. پژوهش‌های او در آثار کاخ موزه‌ی گلستان در تهران و کتابخانه آستان قدس در مشهد و امثال آنها نشان می‌دهد که او اکنون به یکی از مفاخر کشور در حوزه‌های کاری خود تبدیل شده است.

من در یکی از سخنرانی‌های علمی او در کاخ گلستان شاهد بودم که بزرگان حوزه‌ی مربوطه با چه احترامی حضور یافته بودند. این‌ها ارزش است.

در این مجال تنگ نمی‌توان از همه‌ی شایستگی‌های چنین افرادی یاد و حق مطلب را ادا کرد. آن را می‌گذاریم برای جشن نامه‌ها و مجموعه مقاله‌هایی که متخصصان گوناگون در ابعاد گوناگون توانایی‌های افراد در آنها قلم می‌زنند. اما عجلتاً می‌گویم که هاشمی نژاد در کنار توانایی‌های یاد شده و برای تقویت آنها در حوزه‌هایی مثل طراحی، کاغذسازی، صحنه‌سازی، جلدسازی، مرمت آثار، شناخت ارزش آثار، فهرست‌نویسی آثار و پیگیری و تدبیر امور مربوط به چاپ و نشر و... در میان همگان خود بی‌همتا است.

قدردانی دانشگاه از این استاد بی‌بدیل را قدر می‌گذاریم و از انتخاب او برای جایزه‌ی یادداشت آقاباسی به بهانه اهداء جایزه صبا سپاسگزاریم.